

СТРАТЕГИЯ

ЗА РАЗВИТИЕ НА ФИНАНСОВОТО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ И ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Тази Стратегия за развитие на финансовото управление и контрол и вътрешния одит в Република България, наричана по-нататък Стратегията, се базира на постигнатото в тази област през последните години и очертава приоритетите на българското правителство за периода 2008 – 2010 г., насочени към ефективно прилагане на новия модел на вътрешен контрол в организациите от публичния сектор.

1. Същност

Новият модел на вътрешен контрол беше изработен в рамките на преговорния процес за членство на Република България в Европейския съюз (ЕС) по Глава 28 „Финансов контрол“.

В съответствие с договореното с Европейската комисия новият модел на вътрешния контрол в публичния сектор, или държавния вътрешен финансов контрол, включи три основни компонента, прилагащи международно признати контролни рамки и одитни стандарти:

- финансово управление и контрол (ФУК)/системи за ФУК във всяка организация,
- децентрализиран вътрешен одит в министерства, общини и др. организации, предвидени в закон,
- централни хармонизиращи звена за ФУК и за вътрешен одит към министъра на финансите.

2. Нормативна основа

Новият модел на вътрешния контрол в публичния сектор се заложи в следните стратегически документи и закони:

- Стратегия за държавния вътрешен финансов контрол, приета от Министерския съвет на 16.06.2005г.,
- Актуализиран Документ за политиката на държавния вътрешен финансов контрол от декември 2005 г.,
- Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС), приет от Народното събрание на 24.02.2006г. (обн., ДВ, бр.21/2006 г.),
- Закон за вътрешния одит в публичния сектор (ЗВОПС), приет от Народното събрание на 17.03.2006г. (обн., ДВ, бр.27/2006 г.).

3. Изпълнение до момента

Изминалият период от 2005 г. може да се определи като начален за въвеждане на новия модел на вътрешния контрол в публичния сектор със следните основни акценти:

- Законодателна и структурна реформа

ЗФУКПС и ЗВОПС регламентираха изискванията за трите компонента на вътрешния контрол в публичния сектор. Изградиха се 155 звена за вътрешен одит. Към момента, съгласно получените в Министерството на финансите (МФ) данни, в публичния сектор работят 530 вътрешни одитори. В МФ се създадоха Централни хармонизиращи звена за ФУК и за вътрешен одит.

- Методология и обучение

Усилията на Централните хармонизиращи звена в МФ бяха насочени в две основни области:

- разработването на предвидените в законите нормативни актове и методология - Министерският съвет одобри стандарти за вътрешен одит и наредба за докладване, министърът на финансите издаде две наредби и 12 други акта,
- популяризиране на законодателството и методологията по ФУК и вътрешен одит – проведените специализирани обучения през 2006 г. са 13 с 347 обучени, през 2007 г. - 17 с 388 обучени служители на ръководни длъжности, финансови контролери и вътрешни одитори.

- Годишно докладване от организациите в публичния сектор

Напредъкът по прилагане на новия модел е отразен в Консолидирания годишен доклад за вътрешния контрол в публичния сектор в Р България, приет с решение на Министерския съвет № 437/29.06.2007 г.

4. Изводи и предизвикателства

В Консолидирания годишен доклад за вътрешния контрол за 2006 г. наред с положителните тенденции са отчетени и трудности. Анализът на получените в МФ 511 годишни доклади (236 по вътрешен одит и 275 по ФУК) от организациите в публичния сектор показва, че най-често трудностите са свързани с прилагане на изискванията относно:

- Разработване на стратегически и оперативни планове;
- Утвърждаването и прилагането на правила за управление на риска, за предварителен контрол върху нефинансовата дейност на организацията и за докладването на грешки, нередности и измами;
- Недостатъчно разбиране за ролята на вътрешния одит от страна на ръководителите на организациите;
- Запълване на капацитета на звената по вътрешен одит с компетентни вътрешните одитори.

Изброените трудности са естествени в началния период от въвеждането на новия модел на вътрешен контрол в публичния сектор. Необходимо е те да бъдат адекватно адресирани, като се вземе предвид постигнатия напредък до момента и се очертаят насоките за развитие през следващите три години.

II. ЦЕЛ И ПРИОРИТЕТИ

Тази Стратегия има за цел изграждането и функционирането на ефективен вътрешен контрол в съответствие със законодателството по финансово управление и контрол и вътрешния одит. Ефективният вътрешен контрол ще осигури управлението на публичните средства, в т.ч. и на средствата по фондове и програми на Европейския съюз, да се извършва при стриктно спазване на принципите за законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност.

За постигане целта на стратегията за периода 2008 – 2010 г. се определят следните основни приоритети:

Приоритет 1: Укрепване на управленската отговорност в организациите от публичния сектор

Приоритет 2: Осигуряване на качествен вътрешен одит в организациите от публичния сектор

Приоритет 3: Утвърждаване на координиращата и хармонизираща роля на Централните хармонизиращи звена

Приоритет 4: Ефективно изпълнение на одитните дейности по фондове и програми на Европейския съюз

III. МЕРКИ

Основните приоритети на Стратегията ще се реализират чрез изпълнение на следните мерки:

1. Мерки по Приоритет 1:

1.1. Ефективно функциониране на финансовото управление и контрол в организациите, управляващи средства по програми и фондове на Европейския съюз;

1.2. Въвеждане на процеса по управление на рисковете в организациите от публичния сектор;

1.3. Планиране и осъществяване на обучения за служителите на ръководни длъжности по финансово управление и контрол и роля на вътрешния одит в организациите от публичния сектор;

1.4. Осъществяване на мониторинг на системите за финансовото управление и контрол и разработване на планове за тяхното подобряване;

1.5. Изграждане и попълване на административния капацитет на звената за вътрешен одит в съответствие с изискванията на ЗВОПС и популяризиране на дейността по вътрешен одит.

Отговорни за изпълнението на мерките по Приоритет 1 са ръководителите на организациите по чл. 2 от ЗФУКПС.

2. Мерки по Приоритет 2:

2.1. Придобиване на сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор“;

2.2. Осигуряване на адекватно одитно покритие на дейностите по управление на фондове и програми на Европейския съюз;

- 2.3. Изготвяне на качествени доклади от одитни ангажименти и годишни доклади за дейността по вътрешен одит;
- 2.4. Разработване и утвърждаване на планове за обучение на вътрешните одитори с цел поддържане на непрекъснато професионално развитие;
- 2.5. Разработване и изпълнение на програма за осигуряване на качеството на одитната дейност.

Отговорни за изпълнението на мерките по Приоритет 2 са ръководителите на вътрешния одит и вътрешните одитори.

3. Мерки по Приоритет 3:

- 3.1. Подпомагане на професионалното обучение в областта на ФУК и вътрешния одит;
- 3.2. Актуализиране и доразвиване на методологията по финансовото управление и контрол и вътрешен одит;
- 3.3. Мониторинг на финансовото управление и контрол и вътрешния одит в организациите, управляващи средства по програми и фондове на Европейския съюз;
- 3.4. Извършване на системно наблюдение и анализ на информацията по прилагането на изискванията на ЗФУКПС, ЗВОПС и издадените въз основа на тях актове;
- 3.5. Изграждане на мрежа за обмяна на опит и добри практики между вътрешните одитори в публичния сектор;
- 3.6. Укрепване на административния капацитет на Централните хармонизиращи звена в МФ чрез обучение по най-новите практики и теория в областта на вътрешния контрол и одит;
- 3.7. Изграждане на Консултативен съвет за финансово управление и контрол в съответствие с чл.19, ал.1 от ЗФУКПС;
- 3.8. Планиране и извършване на оценки на качеството на одитната дейност на звената за вътрешен одит. Провеждане на специализирано обучение на служителите от Централните хармонизиращи звена по извършване на външна независима оценка на качеството на вътрешния одит.

Отговорни за изпълнението на мерките по Приоритет 3 са министърът на финансите и Централните хармонизиращи звена за финансово управление и контрол и за вътрешен одит в МФ.

Приоритет 4: Ефективно изпълнение на одитните дейности по фондове и програми на Европейския съюз

4. Мерки по Приоритет 4:

- 4.1. Планиране на одитната дейност в съответствие с изискванията на приложимите регламенти на Европейския съюз;
- 4.2. Развитие на методологията по осъществяване на одитни дейности по фондове и програми на Европейския съюз;
- 4.3. Укрепване на административния капацитет на одитния орган;

4.4. Осигуряване на качество на одитните дейности по фондове и програми на Европейския съюз.

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

За изпълнение на Стратегията министърът на финансите утвърждава до 31 януари всяка година план, който съдържа конкретните задачи, срокове и отговорни лица. Планът за 2008 г. се утвърждава в едномесечен срок от приемането на Стратегията от Министерския съвет.

Напредъкът по изпълнението на Стратегията се отчита ежегодно пред Министерския съвет до 31 януари всяка година.